

**Комунальний заклад вищої освіти
«Дніпровська академія музики» Дніпропетровської обласної ради»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ВСП «Фаховий музичний
коледж» КЗВО «Дніпровська
академія музики» ДОР»

Олена ПОТОЦЬКА
«29» серпня 2025 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НОРМАТИВНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«КЛАС АНСАМБЛЮ»**

“Мистецтво джазу”

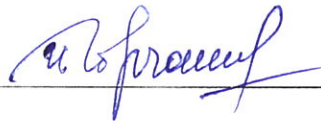
Освітньо-професійний ступінь – Фаховий молодший бакалавр
Галузь знань – 02 «Культура і мистецтво»
Спеціальність – 025 «Музичне мистецтво»
Освітньо-професійна програма – «Музичне мистецтво»

**Д н і п р о
2 0 2 5**

Розробник: Мичло Ілля Ігорович — голова циклової комісії «Мистецтво джазу».

Робоча програма нормативної навчальної дисципліни «Клас ансамблю» відповідає стандарту фахової передвищої освіти України, галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво», освітньо-професійній програмі «Музичне мистецтво» 2025 року, навчальним планам підготовки здобувачів освітньо-професійного ступеня Фаховий молодший бакалавр 2025-2026 навчального року (на основі базової середньої освіти), методичним рекомендаціям Міністерства освіти і науки України (лист 1/9-434 від 09.07.2018 року «Щодо рекомендацій з навчально-методичного забезпечення»).

Гарант ОПП

Ірина ГОРЧАКОВА

Робоча програма нормативної навчальної дисципліни «Клас Ансамблю» відповідає стандарту фахової передвищої освіти України, галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво» затверджено та введено в дію рішенням методичної ради ВСП «Фаховий музичний коледж» КЗВО «Дніпровська академія музики» ДОР» (протокол № 1 від «29» серпня 2025 року).

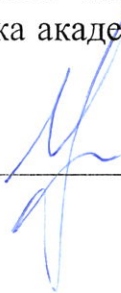
Голова ради

Олена ПОТОЦЬКА

Робоча програма нормативної навчальної дисципліни «Клас ансамблю» відповідає стандарту фахової передвищої освіти України, галузі знань 02 «Культура і мистецтво», спеціальності 025 «Музичне мистецтво» розглянуто і схвалено на засіданні циклової комісії «Мистецтво джазу» ВСП «Фаховий музичний коледж» КЗВО «Дніпровська академія музики» ДОР» (протокол № 1 від «27» серпня 2025 року).

Голова ЦК «Мистецтво джазу»

Ілля МИЧЛО

1. Опис навчальної дисципліни

<i>Найменування показників</i>	<i>Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, рівень освіти</i>	<i>Характеристика навчальної дисципліни</i>
Кількість кредитів – 5	Галузь знань – 02 «Культура і мистецтво»	Нормативна
Загальна кількість годин – 150	Спеціальність – 025 «Музичне мистецтво»	Рік підготовки – 3-4
Тижневих годин: аудиторних – 1 самостійної роботи – 1	освітньо-професійна програма - «Музичне мистецтво»	Семестр – 5-8
Вид контролю – екзамен	Рівень освіти - фахова передвища освіта Освітньо-професійний ступінь – Фаховий молодший бакалавр	Практичні заняття – 71 годин Індивідуальні заняття – не передбачені
		Самостійна робота — 79 годин

2. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчання

2.1. Метою навчальної дисципліни «Клас ансамблю» є підготовка фахових молодших бакалаврів до концертно-творчої діяльності в сфері сучасної джазової музики, а також виховання у молодих музикантів найякісніших навичок професійної комунікації в малих та великих колективах (ансамблях), а також навичок ансамблевого виконавства, основ аранжування на великі та малі склади, навичок будування репетиційного процесу, розвиток керівних та лідерських якостей студентів в рамках роботи в музичних колективах.

2.2. Завдання:

- 2.2.1 Формувати всебічно та збалансовано розвинену особистість музиканта;
- 2.2.2 Досягнення майбутніми фахівцями високого професійного технічного рівня володіння своїм інструментом;
- 2.2.3 Формувати виконавську майстерність та артистизм;

2.2.4. Досягнення майбутніми фахівцями високого художньо-виконавського рівня;

2.2.5 Розкрити виконавський потенціал студента.

2.3. Компетентності:

Інтегральна компетентність (ІК)

Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері музичного мистецтва або у процесі навчання, що вимагає застосування системи інтегрованих художньо-естетичних знань з теорії, історії музики, історії мистецтва, музичного виконавства та педагогіки, та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.

2.3.1 Загальні (ЗК)

ЗК 8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях;

2.3.2. Спеціальні (СК)

СК 2. Здатність демонструвати достатній рівень виконавської майстерності;

СК 3. Здатність відтворювати художньо-образний зміст музичного твору у виконавській діяльності;

СК 4. Здатність використовувати спеціалізовані знання з теорії, історії та методології музичного мистецтва.

СК 5. Здатність демонструвати професійні навички та уміння у музично-теоретичній/виконавській/педагогічній/організаційно-творчій діяльності;

СК 7. Здатність самостійно організовувати та провадити індивідуальний та/або колективний репетиційний процес у професійній діяльності.

СК 8. Здатність оперувати професійною термінологією.

СК 9. Здатність застосовувати інтегровані знання з інших видів мистецтва в професійній діяльності.

СК 11. Здатність відслідковувати і оцінювати власний прогрес та досягнення у професійній сфері, проявляти критичну самосвідомість.

СК 12. Здатність здійснювати міжособистісну та соціальну взаємодію для досягнення професійних цілей.

СК 13. Здатність презентувати результати своєї творчої/педагогічної/організаційно-творчої діяльності перед аудиторією з урахуванням її специфіки.

СК 14. Здатність до професійної самореалізації.

2.4. Програмні результати навчання:

РН 3. Грати на музичному інструменті/співати артистично, технічно, осмислено відтворюючи художньо-образний зміст музичного твору відповідно до його стилевих особливостей.

РН 4. Читати та відтворювати нотний запис тексту музичного твору;

РН 6. Визначати зміст, форму, жанрово-стильові особливості музичного твору як на слух, так і при вивченні нотного тексту;

РН 12. Проводити індивідуальний та/або колективний репетиційний процес у виконавській/освітній/організаційно-творчій діяльності (відповідно до освітньо-професійної програми).

РН 15. Позитивно сприймати конструктивні критичні зауваження фахівців щодо своїх навчальних та творчих результатів і використовувати їх для власного професійного розвитку.

3. Програма навчальної дисципліни

Заняття з дисципліни «Ансамбль» базуються на програмі, що формується викладачем на основі рівня студентів, їх індивідуальних здібностей. Протягом кожного семестру колектив (ансамбль) готує програму, що складається з 3—4-х композицій різного стилістичного напрямлення. Кожен твір має бути у оригінальному аранжуванні/авторським та вирішувати творчі завдання колективу на визначений проміжок начального часу.

Тема 1. «Робота над технічними та технологічними аспектами виконавської майстерності в ансамблі». Основи взаємодії інструментів та їх тембрів, а також комунікації музикантів між собою. Розвиток відчуття тайму та груву у взаємодії ансамблю. Розвиток швидкості виконавського мислення та впрацювання технічної бази для подальшого вільного володіння інструментом в різних складах ансамблів.

Тема 2. «Робота над звуком та тембром. Основи тембрової взаємодії інструментів». Тема передбачає роботу над якістю та стабільністю звуку кожного інструменту в ансамблі. Темброва різноманітність та її залежність від складу колективу. Частотна характеристика інструментів. Продовжується робота над технічним аспектом виконавської майстерності студентів в ансамблі.

Тема 3. «Робота над ритмом та штриховою культурою в ансамблі». Відпрацювання різних штрихових технік (стакато, легато, деташе, тощо) у поєднанні із характерними для джазової музики метро-ритмічними структурами (swing, straight 8ts, samba, bossa nova). Інтерпретація музичних штрихів відповідно до стилю, в якому виконується твір.

Тема 4. «Джазова інтерпретація та імпровізація в ансамблі». Порівняльний аналіз різних інтерпретацій джазових творів з точки зору ансамблевого виконання. Основні правила та прийоми гри в ансамблі, такі, як: колективна імпровізація, послідовна та одночасна взаємодія різних інструментів ансамблю.

Тема 5. «Художній аспект виконавської майстерності ансамблів». Задача кожного виконавця-учасника ансамблю відіграти свою роль у виконанні твору

щоб найбільш широко розкрити авторський художній задум твору або розкрити власне бачення художнього наповнення твору. Опрацювання різних стилістичних прийомів, характерних для жанрів джазової ансамблевої музики.

Тема 6. «Транскрибування. Аналіз аранжувань різних складів ансамблю. Створення власних аранжувань студентів для великих та малих складів ансамблів». Виконавський та теоретичний аналіз транскрипцій аранжувань визначних джазових виконавців у різних стилях, розбір та впровадження оригінальних прийомів аранжування у практику ансамблевого виконання. Основи джазового аранжування для великих та малих ансамблів.

Тема 7. «Колективне музикування як джерело креативних ідей у роботі в ансамблі». Вибір вектору виконавської діяльності відповідно до потреб та прагнень здобувача. Використання різноманітних стилістичних художніх та технічних прийомів та їх поєднання для подальшого використання в подальшій виконавській практиці студента.

Тема 8. «Побудова репетиційного процесу». Робота в групах (ритм секція, духові інструменти, вокал, тощо). Розробка творчої парадигми колективу. Технологічна та творча складові. Лідерські та партнерські якості учасників ансамблю, їх взаємодія. Необхідність розкриття колективного творчого задуму в контексті концертного проекту/виступу.

4. Структура навчальної дисципліни

Назва розділу і теми	Кількість годин					
	Усього	У тому числі				
		Лекції	Практ.	Лабор.	Індив.	Сам.р.
Тема 1.						
«Робота над технічними та технологічними аспектами виконавської майстерності в ансамблі»	17		8			9
Разом за темою 1	17		8			9
Тема 2.						
«Робота над звуком та тембром. Основи тембрової взаємодії інструментів»	19		9			10
Разом за темою 2	19		9			10

Тема 3.						
«Робота над ритмом та штриховою культурою в ансамблі»	19		9			10
<i>Разом за темою 3</i>	19		9			10
Тема 4.						
«Джазова інтерпретація та імпровізація в ансамблі»	19		9			10
<i>Разом за темою 4</i>	19		9			10
Тема 5.						
«Художній аспект виконавської майстерності ансамблів»	19		9			10
<i>Разом за темою 5</i>	19		9			10
Тема 6.						
«Транскрибування. Аналіз аранжувань різних складів ансамблю. Створення власних аранжувань студентів для великих та малих складів ансамблів»	19		9			10
<i>Разом за темою 6</i>	19		9			10
Тема 7.						
«Колективне музикування як джерело креативних ідей у роботі в ансамблі»	19		9			10
<i>Разом за темою 7</i>	19		9			10
Тема 8.						
«Побудова репетиційного процесу»	19		9			10
<i>Разом за темою 8</i>	19		9			10
Усього годин	150		71			79

**5. Теми лекційних занять
навчальним планом не передбачені**

**6. Теми лабораторних занять
навчальним планом не передбачені**

**7. Теми індивідуальних занять
навчальним планом не передбачені**

8. Самостійна робота

<i>Назва розділу і теми</i>	<i>Усього годин</i>
Тема 1. Удосконалення виконавської майстерності за рахунок роботи здобувачів в окремих групах з різними видами метрономів.	9
Тема 2. Робота над звуком інструменту у всьому діапазоні. Розширення власних виконавських можливостей за рахунок покращення чистоти та тембру звуку інструменту шляхом відпрацювання відповідних технологічних вправ	10
Тема 3. Опрацювання різних ритмів залежно від стилістичного напрямку, в якому працює колектив. Вдосконалення штрихової культури, колективного відчуття ритму та груву як у всьому ансамблі – так і окремими його групами	10
Тема 4. Робота над стильовими аспектами виконання програми творів ансамблю. Покращення навичок імпровізації для більш повного розкриття художньої парадигми ансамблевого виконавства.	10
Тема 5. Аналіз стилістичних та жанрових аспектів, а також історичного контексту для найбільш вірного та глибокого розкриття художнього змісту творів.	10
Тема 6. Транскрибування та аналіз аранжувань для різних складів ансамблів. Колективне прослуховування музики та розширення власних уявлень здобувача про джазову ансамблеву музику	10
Тема 7. Робота у форматі джем-бенду або практика колективного аранжування в моменті виконання творів в ансамблі.	10
Тема 8. Побудова загальної творчо-виконавської парадигми колективу. Підготовка нотного матеріалу, тощо.	10
Усього годин	79

9. Індивідуальні завдання

1. Вивчення акустичних можливостей та природи власного інструмента з метою її відповідності концертним умовам творчих виступів.
2. Добір та виконання творів за різними видами технічних та виконавських труднощів.
3. Формування власної системи самостійних занять для розвитку виконавської техніки.
4. Складання власних вправ інструктивно-технічного характеру.

10. Методи та технології навчання

Вивчення нормативної дисципліни «Клас ансамблю» передбачає поєднання різних методів і технологій викладання. Під час проведення занять використовуються наступні методи:

1. У процесі роботи над художнім матеріалом:
 - розмовний (бесіда, діалог, роз'яснення);
 - наочний (ілюстрування, демонстрування)
 - практичний (індивідуальна гра на інструменті та/або проспівування матеріалу).
2. За організаційним характером навчання:
 - методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності;
 - методи контролю та самоконтролю у навчанні;
 - бінарні методи (поєднання теорії та практики).
3. За логікою сприйняття та засвоєння навчального матеріалу:
 - індуктивно-дедуктивні, репродуктивні, проблемні, риторично-інтерпретаційні, постановочно-аналітичні методи.

11. Методи та критерії оцінювання

Методи оцінювання запланованих програмних результатів навчання: перевірка засвоєння матеріалу тем курсу згідно з тематичним планом шляхом виконання самостійних та практичних завдань, а також атестаційний екзамен (виступ).

Критерії оцінювання знань і компетентностей з навчальної дисципліни:

Оцінка «А» («відмінно»):

- 1) високий рівень володіння теоретичними знаннями;
- 2) вільне застосування практичних навичок;
- 3) правильно, без жодної помилки виконані всі завдання.

Оцінка «В» («дуже добре»):

- 1) дуже добрі знання теоретичного матеріалу;
- 2) вміння застосовувати теоретичні знання у практичних завданнях;
- 3) незначні помилки у виконанні завдань, наявність окремих неточностей.

Оцінка «С» («добре»):

- 1) достатня міра засвоєння ключових теоретичних понять;
- 2) окремі неточності й помилки при виконанні завдань.

Оцінка «D» («задовільно»):

- 1) наявність загальних теоретичних знань на рівні уявлень;
- 2) неточності та помилки при виконанні завдань.

Оцінка «E» («достатньо»):

- 1) наявність окремих уявлень про вивчений матеріал;
- 2) не виконано більшу частину завдань.

Оцінка «FX» («незадовільно з можливістю повторного складання»):

- 1) незнання більшої частини навчального матеріалу;
- 2) невміння застосовувати теоретичні знання на практиці;
- 3) майже повна неспроможність виконання завдань.

Оцінка «F» («незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни»):

- 1) відсутність будь-яких уявлень про вивчений матеріал;
- 2) неспроможність виконати жодне завдання.

12. Методичне забезпечення

- 12.1. Інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення.
- 12.2. Друковані та електронні матеріали (ноти).
- 12.3. Робоча програма з дисципліни.
- 12.4. Силабус дисципліни
- 12.5. Методичні рекомендації до самостійної роботи здобувачів.

13. Рекомендована література

Основна

1. Боголюбов О. О. Українські джазові проекти початку ХХІ століття у світових інтеграційних процесах // Актуальні питання гуманітарних наук. – 2024. – Вип. 26. – С. 27–80.
2. Войченко О. Шпортько О. Дихотомія «Джаз та академічна музика»: минуле та сьогодення // Вінок митців і мисткинь. 2020. Випуск 3 С. 107-110
3. Павленко О.М. Особливості виконання джазу. Методичні рекомендації для самостійної роботи здобувачів вищої освіти. Ніжин - 2023.
4. Плохотнюк О., Головльов О. Інноваційні підходи у виконавстві на ударних інструментах в Україні. – Випуск 3, Київське музикознавство, 2025, с. 274-287.

5. Попова А.О. Джазове мистецтво сучасної України: особливості становлення та розвитку // Музичне мистецтво і культура. 2021. Вип. 32, кн. 1. С. 137–148.
6. Рукомойников, О. (2019). Джазовий саксофоніст у сучасному музичному просторі: три творчі портрети. *Київське музикознавство*, (58), 207-227. <https://doi.org/10.33643/kmus.2019.58.16>.
7. Стецюк Р. О., Саксофон у джазі: аспекти парадигматики. – Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти. – випуск 53, Харків, 2019, с. 177-199.
8. Стецюк Р. О., Джазова саксофонна імпровізація: параметри фактури та синтаксису. – Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти. – випуск 57, Харків, 2020, с. 88-109.
9. Стецюк Р. О., Джазова саксофонна імпровізація: параметри фактури та синтаксису. – Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти. – випуск 57, Харків, 2020, с. 88-109
- 10.E. Tate “Pentatonic improvisation”. U.S.A. 2021 URL:www.scribd.com/document/586529247/Pentatonic-Improvisation-Evan-Tate

Додаткова

1. Богданов В. Історія духового музичного мистецтва України: Від найдавніших часів до початку ХХ ст. Харків: Основа, 2000. 344 с.
2. Буркацький З.П. Інструктивно-художній матеріал в системі формування майстерності кларнетиста: автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства: спец. 17.00.03 Музичне мистецтво / Одеська державна музична академія ім. А.В. Нежданової. Одеса, 2004. 16 с.
3. Буркацький З. Про розвиток пальцевої техніки кларнетиста. Музичне виконавство. *Науковий вісник НМАУ ім. П.І. Чайковського*. Вип. 3. К., 1999. С. 44-53.
4. Вовк Р.А. Історія, акустична природа і виразні можливості аплікатури кларнета: дис. ... канд. мистецтвознавства: спец. 17.00.03 Музичне мистецтво. К., 2004. 204 с.
5. Гишка І. Базінг: історія та генезис (до питання методики навчання гри на мідних духових інструментах). Музичне виконавство. *Науковий вісник НМАУ ім. П.І. Чайковського*. Вип. 18. Київ, 2001. С. 282–289.
6. Горват І., Вассербергер І. Основи джазової інтерпретації. Київ: Музична Україна, 1980. - 120 с.
7. Посвалюк К.В. Творча діяльність Миколи Бердєєва у контексті розвитку виконавства на трубі в Україні (1940–1980-ті роки) : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 Музичне мистецтво. К., 2016. 19 с.
8. Симоненко В. С. Мелодії джазу. Київ: Музична Україна? 1984. 318 с.

9. Симоненко В. Українська енциклопедія джазу. *Центр музичної інформації НСКУ*. Київ, 2004. 231 с.
10. Польська І. І. Виконавський простір та мізансцена музичного ансамблю. *Культура України*. Вип.5. Мистецтвознавство: Зб.наукових праць. Харків: ХДАК, 1999. С.131–140.
11. Asriel Andre, *Jazz (Aspekte und Analysen)*. Berlin:VEB Lied der Zeit Musikverlag, 1985. — 435 с.
12. Bert Ligon. *Jazz Theory Resources: Volume Two, Tonal, Harmonic, Melodic, & Rhythmic Organization of Jazz*. Bluemound, U.S.A. 2001.
13. Bill Dobbins. *Jazz Arranging and Composing: A Linear Approach*. U.S.A. 2015.
14. Jonathan Harnum. *Basic Jazz Theory: How to Read, Write, and Understand Written Music, Volume 1*. U.S.A. 2001.
15. Michael League: *Snarky Puppy's Jazz-Schooled, Grassroots Visionary* видання «All About Jazz».
16. Ted Pease, Ken Pullig. *Modern Jazz Voicing: Arranging for Small and Medium Ensembles*. Berklee, Boston, U.S.A. 2004. Joe Mulholland, Tom Hojnacki. *The Berklee Book of Jazz Harmony*. Berklee, Boston, U.S.A. 2013.
17. Santi, M. *Improvisation: Between Technique and Spontaneity* : Cambridge Scholars Publishing, Cambridge, England. 2010.
18. Wong Herb: *Jazz Fakebook*. Milwaukee: Hal Leonard Corporation, 1988. —447 с.

14. Інформаційні ресурси

1. Collier, J. The Making of Jazz. URL: <https://www.scribd.com/document/319676841/The-Making-of-Jazz-James-Lincoln-Collier-Papermac>
2. Дніпропетровська обласна універсальна бібліотека. URL: www.libr.dp.ua